

Asia: VN/5966/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle vanhemmuuslaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Naisjärjestöjen Keskusliitto pitää lähtökohtaisesti tärkeänä, että isyys- ja äitiyslait yhdistetään vanhemmuuslaiksi. Suuri osa esitettävistä muutoksista on kannatettavia, mutta kokonaisuudessaan uudistus jää lähinnä tekniseksi. Naisjärjestöjen Keskusliitto pitää periaatteellisesti tärkeänä, että sukupuolineutraalia kieltä on lisätty, ottaen tältä osin huomioon sukupuolten ja perheiden moninaisuuden.

Esitysluonnoksen mukaan hedelmöityshoitolakiin palautettaisiin naisparilla ennen äitiyslain säätämistä ollut mahdollisuus käyttää myös sellaisia sulusoluja, joiden luovuttaja on ennakkoon antanut suostumuksensa isyyden vahvistamiseen. Naisjärjestöjen Keskusliitto kannattaa esitystä palauttaa naispareilla ennen ollut valinnanmahdollisuus. Nykyisin hedelmöityshoitolain mukaan siittiöitä, joiden luovuttaja voidaan vahvistaa isäksi, voidaan käyttää vain hoitojen antamiseen naiselle, joka ei ole avio- tai avoliitossa. Muutos olisi siis parannus nykyiseen tilanteeseen etenkin apilaperheiden osalta. Naisjärjestöjen Keskusliitto kuitenkin painottaa, että naisparin tulee saada tarpeeksi kattavasti tietoa valinnanvapauden laajenemisen ja valintojen tekemisen oikeudellisista vaikutuksista. Siittiöiden valinnasta riippuu, vahvistetaanko naisparille syntyvän lapsen toiseksi vanhemmaksi siittiöt luovuttanut isä vai toinen äiti.

Naisjärjestöjen Keskusliitto kannattaa ehdotusta, jonka mukaan lapselle voitaisiin jatkossa vahvistaa kuolleen henkilön oikeudenomistajien suostumuksella myös toinen äiti. Nykyisin kuolleen henkilön isyys voidaan vahvistaa.

Naisjärjestöjen Keskusliitto katsoo, että on lapsen etu huomioiden kannatettavaa, että vanhemmuuden kumoamisen osalta kumoamiskanteen määräaika muuttuu siten, että kantajalla olisi yksi vuosi aikaa päättää kanteen nostamisesta sen jälkeen, kun syy kanteen nostamiselle on

tullut ilmi. On kohtuullista, että kantajalla olisi nykyistä enemmän aikaa kanteen nostamiseen. Lapsen edun näkökulmasta määräaika ei kuitenkaan saa olla liian pitkä, vaan ehdotettu määräaika vaikuttaa kohtuulliselta.

Naisjärjestöjen Keskusliitto kiinnittää huomiota siihen, että lapsen vanhemman sukupuolimerkintä ja merkintä vanhemmuudesta voivat olla ristiriidassa väestötietojärjestelmässä. Vanhemman transtaustan paljastuminen väestötietojärjestelmästä altistaa sekä vanhemman että lapsen syrjinnälle. Naisjärjestöjen Keskusliitto esittää, että vanhemmuusmerkinnän voisi tehdä väestötietojärjestelmään myös sukupuolineutraalisti.

Naisjärjestöjen Keskusliitto katsoo, että lapsen oikeudet tulee toteutua kaikissa perheissä mahdollisimman hyvin. Mallien vaikutukset lasten asemaan ja lapsen oikeuksiin tulee arvioida aina lapsen oikeuksien näkökulmasta.

Heinilä Terhi
Naisjärjestöjen Keskusliitto